

Development of Training Curriculum in English Learning Management for Islamic Private School Teachers in Five Southern Border Provinces

Thipwimol Wangkaewhiran

Ph.D. (Curriculum and Instruction), Lecturer,

Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Thaksin University

E-mail: thipwimol@tsu.ac.th

Abstract

The objectives of this research were: 1) to carry on needs analysis of the content topics of English learning management training curriculum for Islamic Private School teachers in 5 southern border provinces, consisting of Yala, Narathiwat, Pattani, Songkhla and Satun, 2) to develop a training curriculum and 3) to study the results of the training curriculum. The research process consisted of 3 phrases : need analysis survey of 125 teachers, curriculum implementation with 29 teachers, and supervision monitoring of 2 teachers. The results were as follows: 1) The most wanted content topics that the Islamic Private School teachers in 5 southern border provinces wanted to be trained were ; English learning management through Communicative Approach and English lesson plan planning. 2) The training curriculum consists of principles, objectives, substance content, training method, instructional media, training evaluation and two - days training program. Five topics were covered in the training curriculum. 3) The trainees' learning performance was quite satisfactory. Their lesson plans were of good quality. The training curriculum documents were congruent with the criteria. Most teacher trainees were highly satisfied with the training although the percentage point was slightly lower than the criteria level. 4) With regard

to the result of supervision stage, the trainees were satisfied with their learning management because they have received some good advice from the researcher which could help them to prepare the communicative approach lesson plan more systematically.

Keywords: communicative approach, English learning management, English lesson plan planning, Islamic Private School Teachers, training curriculum,

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ

ศษ.ด. (หลักสูตรและการสอน), อาจารย์,

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

E-mail: thipwimol@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการหัวข้อเนื้อหาในการเข้ารับการฝึกอบรมเรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และ 3) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดยะลา นราธิวาส ปัตตานี สงขลา และสตูล มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 125 คน ขั้นใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรม มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29 คน และขั้นนี้ทดสอบตามผล ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) หัวข้อเนื้อหาการฝึกอบรมที่ครูต้องการในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 2) หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ วิธีการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การประเมินผลการฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม และแผนการฝึกอบรม ใช้เวลาในการฝึกอบรมจำนวน 2 วัน มีหัวข้อเนื้อหาสำหรับฝึกอบรม จำนวน 5 เรื่อง 3) การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ด้านความรู้พบว่า ครูมีความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับดีมาก คุณภาพการวางแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี ครูส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในเนื้อหาสาระของเอกสารหลักสูตรระดับมากที่สุด เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีความพึงพอใจในกระบวนการจัดการฝึกอบรมระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด เช่นกัน แต่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 4) ผลการนี้ทดสอบตามครู พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากได้รับการชี้แนะแนวทางจากผู้วิจัยทำให้มีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ, การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ, การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร, ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม, หลักสูตรฝึกอบรม,

บทนำ

สังคมทุกวันนี้และในอนาคต เป็นสังคมฐานความรู้ (knowledge - based society) โดยที่ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ ความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมสามารถส่งผ่านถึงกัน ได้อย่างง่ายดาย บุคคลในสังคมต้องติดต่อ พบปะ เพื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคมเพิ่มขึ้น ภาษาต่างประเทศ จึงกลายเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งที่ใช้ในการศึกษาหา ข้อมูล สร้างองค์ความรู้ และถ่ายทอดวิทยาการต่าง ๆ แก่กัน รวมถึงสื่อสารความรู้สึกนึกคิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน ดังนั้น การรู้และสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและสัมพันธภาพอันดีระหว่างชนชาติไทยกับชนชาติอื่นที่มีความแตกต่างกัน ในด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนต่อกันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม Fuchsen (1989) กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมคนสำหรับโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง เป็นการพัฒนาความสามารถบุคคลในการค้นพบสิ่งที่ทำหาย

ภาษาต่างประเทศที่จัดว่าเป็นภาษาสากลและมีความสำคัญมากที่สุดภาษาหนึ่ง คือ ภาษาอังกฤษ เพราะในยุคสังคมฐานความรู้ สารสนเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่ถูกนำเสนอผ่านสื่อกลางด้วยภาษาอังกฤษ ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศชาติ สำหรับระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน ได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนรู้ รายวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นหนึ่งใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกช่วงชั้นและทุกระดับชั้นของโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้ สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร สำหรับ การเรียนภาษาต่างประเทศนั้นแตกต่างจากการเรียนรู้สาระ การเรียนรู้อื่น ดังที่ กรมวิชาการ (2545, 2) ได้ระบุไว้ว่า

เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้เรียนภาษาเพื่อความรู้เกี่ยวกับภาษา เท่านั้น แต่เรียนภาษาเพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็น เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในชีวิตประจำวัน และการทำงานอาชีพ การที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่วเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษา ดังนั้น ในการจัดการเรียน การสอนภาษาที่ดีผู้เรียนจะต้องมีโอกาสได้ฝึกทักษะ การใช้ภาษาให้มากที่สุดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนต้องสอดคล้องตาม ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษา การจัดการเรียน การสอนภาษาจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายทั้งกิจกรรม ฝึกทักษะทางภาษาและกิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้วิธี การเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วย อันจะนำไปสู่การเป็น ผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดย สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการค้นคว้า หาความรู้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ เพื่อการศึกษาต่อ รวมทั้ง เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นจุดหมายสำคัญ ประการหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้

ปัจจัยหลักที่จะทำให้เป้าหมายของการเรียน การสอนภาษาอังกฤษสัมฤทธิ์ผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ก็คือ ความพร้อมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ดังนั้น การพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะ สามารถที่จะพัฒนาสมรรถนะทางภาษา สากลด้วยตนเอง และสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อต่อยอดสู่การพัฒนา ผู้เรียนให้มีสมรรถนะทางภาษาสากลอันพึงประสงค์ตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการ ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับ สื่อสารได้ อันเป็นจุดหมายสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน น่าจะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วย ให้การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับข้อมูลของ สถาบันภาษาอังกฤษ (2551) สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปไว้ว่า ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังมีปัญหา

อยู่มากเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ การวัดและประเมินผลทางภาษา และปัญหาสำคัญ คือ ครูสอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่มิได้สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษโดยตรง ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาพื้นฐานภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม ขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาและไม่สามารถต่อยอดศึกษาในขั้นสูงขึ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรสายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู มีที่ตั้งอยู่ในเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีพันธกิจประการหนึ่งคือให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อพัฒนาการศึกษาในชุมชนท้องถิ่นในเขตภาคใต้ตอนล่าง โดยความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จากพันธกิจดังกล่าว และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเกี่ยวกับสภาพความต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ทำให้ผู้วิจัยรับรู้ข้อมูลความต้องการเบื้องต้นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาให้ความช่วยเหลือ คือ การพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ (อะห์หมัด สาและ, รอสนี บูซามัน และนูรีเยาะ เจ๊ะเงาะ, 2550) จากข้อมูลดังกล่าว กอรปกับการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนภาษาอังกฤษที่ได้กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสนใจและต้องการทำการศึกษาข้อมูลสภาพความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบให้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมุ่งให้เกิดการพัฒนาความรู้ (knowledge) ทักษะกระบวนการ (skills / process) และการปรับทัศนคติ (attitude) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

หรือหลายเรื่องประกอบกัน การฝึกอบรมจึงเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ของการพัฒนาองค์กร ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรโดยเฉพาะครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ให้สามารถจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด ผู้วิจัยจึงกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาสภาพความต้องการของครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ที่เป็นประโยชน์และตรงกับความต้องการของกลุ่มบุคคลดังกล่าว จากนั้นจึงจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้สอนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น แล้วทำการศึกษาผลการใช้หลักสูตรและนิเทศติดตามการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนภายหลังการจัดการฝึกอบรม กระบวนการดังกล่าวจะเป็นการพัฒนาครูผู้สอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอื่น ๆ ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาในการเข้ารับการฝึกอบรมเรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพิจารณาจาก
 - 3.1 ความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

3.2 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม

3.3 คุณภาพการวางแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3.4 ผลการนิเทศติดตามการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูหลังการฝึกอบรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) ที่บูรณาการแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยปฏิบัติการเข้าด้วยกัน โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) ที่สามารถเข้าถึงได้ โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการประเด็นเนื้อหาในการเข้ารับการฝึกอบรม ผู้วิจัยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 125 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการจัดประชุมกลุ่มย่อย (focus group) จำนวน 5 คน และกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามจำนวน 120 คน จากจังหวัดยะลา นราธิวาส ปัตตานี สงขลา และสตูล

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้วิจัย และตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 3 การใช้หลักสูตรฝึกอบรม ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนจำนวน 29 คน

ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนจำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามสภาพความต้องการประเด็นเนื้อหาเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2) แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

3) แบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการฝึกอบรม

5) หลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. การตรวจสอบเครื่องมือ

เครื่องมือทุกชุดอันประกอบด้วย แบบสอบถามสภาพความต้องการประเด็นเนื้อหา แบบทดสอบวัดความรู้การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถามความพึงพอใจ และเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency หรือ IC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามวิธีการ ของโรวินเนลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, อ้างในบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2534, 14) เท่ากับ 1 ทุกข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการและสร้างหลักสูตรฝึกอบรม มีขั้นตอนต่อไปนี้

1) ศึกษาสภาพความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการประชุมกลุ่มย่อยครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 5 คน เพื่อนำข้อมูลความต้องการมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่และกำหนดประเด็นเนื้อหาในแบบสอบถามสภาพความต้องการ แล้วจึง

ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสภาพความต้องการ หัวข้อเนื้อหาเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ ดำเนินการในเดือนมกราคม พ.ศ. 2550

2) สร้างเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม แบบประเมิน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความ พึงพอใจของครูต่อการฝึกอบรม สำหรับเก็บรวบรวม ข้อมูล เกี่ยวกับการพัฒนาและประเมินคุณภาพของ หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2550

3) ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์ เนื้อหา สื่อ การวัดและประเมินผลของ เอกสารหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน ดำเนินการใน เดือนมีนาคม พ.ศ. 2550

4) ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ดำเนินการใน เดือนเมษายน พ.ศ. 2550 โดยทำการทดลองกับครูผู้สอน รายวิชาภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามในจังหวัดสงขลา จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การใช้หลักสูตรฝึกอบรม ใช้เวลาฝึกอบรม 2 วัน คือ วันที่ 3 - 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 โดยมีผู้เข้ารับ การฝึกอบรม จำนวน 29 คน เมื่อการฝึกอบรมเสร็จสิ้น ผู้วิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมโดยประเมิน ความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ประเมินการ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และสอบถามความพึงพอใจ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการฝึกอบรม

ระยะที่ 3 การนิเทศติดตามการวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูหลังการฝึก อบรม ผู้วิจัยรับครูผู้สอนที่ผ่านการฝึกอบรมจำนวน 2 คน และสมัครใจให้ผู้วิจัยดำเนินการนิเทศติดตามผลหลัง การฝึกอบรม โดยผู้วิจัยดำเนินการนิเทศติดตามผล 2 ด้าน คือ 1) การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ 2) การประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ดำเนินการ ระหว่างเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2550 โดยผู้วิจัย ดำเนินกิจกรรมการนิเทศดังนี้

ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยและครูผู้สอน ทั้งสองคน ประชุม ร่วมกัน ณ ห้องประชุมภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา เพื่อ กำหนดหน่วยการเรียนรู้ และกำหนดขอบข่ายการดำเนิน การ พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ของครูผู้สอน จากนั้น มอบหมาย ภาระงานให้ครูผู้สอนออกแบบผังความคิดของหน่วย การเรียนรู้ตามขอบข่ายที่กำหนด เพื่อเป็นแนวทางในการนำ ผังความคิดกลับไปพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนด้วยแนวการสอนภาษาเพื่อ การสื่อสารและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการสอนประจำ หน่วยการเรียนรู้ นั้น

ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยและครูผู้สอน ทั้งสองคน ประชุม ร่วมกัน ณ ห้องประชุมภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา เพื่อให้ผู้วิจัยตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ หน่วยการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนได้พัฒนาขึ้น ก่อนนำไปใช้จริง

ครั้งที่ 3 ผู้วิจัยนิเทศการสอนของครูผู้สอนคนที่ 1 ที่จังหวัดปัตตานี โดยผู้วิจัยทำการสังเกตการสอนของ ครูผู้สอนว่าเป็นไปตามแผน การสอนหรือไม่ พร้อมทั้ง ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้

ครั้งที่ 4 ผู้วิจัยนิเทศการสอนของครูผู้สอนคนที่ 2 ที่จังหวัดยะลา โดยผู้วิจัยทำการสังเกตการสอนของ ครูผู้สอนว่าเป็นไปตามแผนการสอนหรือไม่ พร้อมทั้ง ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้

ครั้งที่ 5 ผู้วิจัยนิเทศการสอนของครูผู้สอนคนที่ 1 ที่จังหวัดปัตตานี โดยผู้วิจัยสังเกตการสอน หลังจากนั้น ได้ร่วมสนทนากับครูผู้สอนและนักเรียน เกี่ยวกับการสอน ของครูผู้สอน

ครั้งที่ 6 ผู้วิจัยนิเทศการสอนของครูผู้สอนคนที่ 2 ที่จังหวัดยะลา โดยผู้วิจัยสังเกตการสอน หลังจากนั้น ได้ร่วมสนทนากับครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับการสอน ของครูผู้สอน

ครั้งที่ 7 ผู้วิจัยและครูผู้สอนทั้งสองคน ประชุมกลุ่มย่อยร่วมกัน ณ ห้องประชุมภาควิชา หลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรม การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับครูเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ ตรวจสอบให้คะแนนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นจึงลงรหัสและทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย และแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่ข้อมูล

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าหัวข้อเนื้อหาที่ครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (ร้อยละ 55.83) และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 46.67) ส่วนประเด็นที่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับมากที่สุด ได้แก่ แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศ (ร้อยละ 55) การจัดการเรียนรู้ภาษาด้วย e-learning (ร้อยละ 55) มาตรฐานการเรียนรู้และการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ร้อยละ 54.17) แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 51.67) การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (ร้อยละ 48.33) การสอนอ่านเพื่อพัฒนาการคิด (ร้อยละ 44.17) และ การสอนภาษาด้วยแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (ร้อยละ 43.33) ดังตาราง 1

2. หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ วิธีการฝึกอบรม

ตาราง 1 ความต้องการประเด็นเนื้อหาในการเข้ารับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ประเด็นหัวข้อการฝึกอบรม	ระดับความต้องการ (ร้อยละ) (n = 120)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ
1. สาระ มาตรฐานการเรียนรู้และการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	29.17	54.17	16.66	0	0
2. แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศ	33.33	55	11.67	0	0
3. การสอนอ่านเพื่อพัฒนาการคิด	39.17	44.17	16.66	0	0
4. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	55.83	44.17	0	0	0
5. การสอนไวยากรณ์ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	38.34	45	16.66	0	0
6. การสอนภาษาด้วยแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	42.50	43.33	14.17	0	0
7. การจัดการเรียนรู้ภาษาด้วย e-learning	33.33	55	11.67	0	0
8. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้	26.67	48.33	25	0	0
9. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	46.67	35	13.33	0	0
10. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	32.50	51.67	15.83	0	0

สื่อประกอบการฝึกอบรม การประเมินผลการฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม และแผนการฝึกอบรม ใช้ระยะเวลาฝึกอบรมจำนวน 2 วัน โดยมีหัวข้อเรื่องในการฝึกอบรมจำนวน 5 เรื่อง คือ 1) แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ 2) การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 4) การประเมินตามสภาพจริงในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และ 5) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ของหลักการ วัตถุประสงค์ และโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักการ วัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากโดยผู้ประเมินมีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกข้อ

2.2 การประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหา สื่อ การวัดและประเมินผล พบว่า วัตถุประสงค์ เนื้อหา สื่อ การวัดและประเมินผลของหลักสูตรฝึกอบรม มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากทุกรายการโดยผู้ประเมินมีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกข้อ

3. ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินด้านความรู้เกณฑ์การประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมินความพึงพอใจด้านเนื้อหาสาระและเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม และเกณฑ์ความพึงพอใจต่อกระบวนการฝึกอบรมไว้ที่ร้อยละ 80 ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม ด้านความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยภาพรวม พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 33.93 จากคะแนนเต็ม 36 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 94.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ส่วนผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า การเขียนแผนของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมในภาพรวมมีคุณภาพระดับดี โดยมีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยรวม 88.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่า ในภาพรวมของครูที่เข้ารับการฝึกอบรม

ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาสาระของเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.78 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ส่วนด้านความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านกระบวนการจัดการฝึกอบรมพบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.05 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4. ผลการนิเทศติดตามครูหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้วิจัยทำการนิเทศติดตามผล 2 ด้าน คือ 1) การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 2) การประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ซึ่งมีกิจกรรมนิเทศอันประกอบด้วย การจัดประชุมกลุ่มย่อย การสังเกตการสอนของครูผู้สอน และการให้ข้อเสนอแนะ พบว่า ครูผู้สอนสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามที่วางแผนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตนได้วางแผนไว้ เนื่องจากได้รับการชี้แนะแนวทางจากผู้วิจัยทำให้มีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเป็นไปตามกระบวนการจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร บรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และพบว่า ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนภาษาอังกฤษและกล้าที่จะใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารมากขึ้น

การอภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต้องการเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในระดับมากที่สุด น่าจะเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้น การจัดการกระบวนการเรียนรู้จึงมุ่งฝึกทักษะการปฏิบัติ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (learner-

centered) มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ ดังที่ กรมวิชาการ (2545, 109-112) ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้ไว้ในเอกสารประกอบ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิชาหลายแนวคิดและหนึ่งในแนวคิดนั้นคือ แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นแนวการสอนที่ไม่จำกัดความสามารถของผู้เรียนไว้เพียงแค่ความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์เท่านั้น แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาทุกทักษะ โดยสัมพันธ์ความสามารถทางไวยากรณ์เข้ากับยุทธศาสตร์การสื่อสารด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ศึกษาไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง เพราะในชีวิตจริงผู้เรียนต้องสัมผัสกับการสื่อสารซึ่งเป็นการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะช่วยทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน และนำภาษาที่คุ้นเคยไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Widdowson (1979) ที่ว่า ความสามารถในการเรียบเรียงประโยค ไม่ใช่ความสามารถในการสื่อสารที่แท้จริง การสื่อสารจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเราสามารถใช้ประโยคได้หลากหลายรูปแบบ ในโอกาสต่าง ๆ กัน เช่น การอธิบาย การแนะนำ การถาม-ตอบ การขอร้อง การออกคำสั่ง เป็นต้น ดังนั้น ความรู้ในการแต่งประโยคจึงเป็นความรู้ความเข้าใจภาษาเท่านั้น หากจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ผู้สอนควรพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ในการแต่งประโยคนั้นไปใช้ให้เป็นปกติวิสัยได้ตามโอกาสต่าง ๆ ของการสื่อสาร ซึ่งการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะทางภาษาดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้

ส่วนความต้องการประเด็นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ครูผู้สอนมีความต้องการในระดับมากที่สุดอีกประเด็นหนึ่งนั้น อาจเป็นเพราะแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญของครูผู้สอนที่

ช่วยกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ศักยภาพอันเป็นที่คาดหวังของหลักสูตร และจากผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 38.33 ของผู้ตอบแบบสอบถามมิได้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ดังนั้น การที่ครูผู้สอนมีโอกาสผ่านการฝึกอบรมเรื่อง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ น่าจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการสอนให้กับครูเหล่านั้นได้ จึงเป็นความต้องการประเด็นหัวข้อเนื้อหาที่ปรากฏการแสดงความต้องการในระดับมากที่สุดอีกประเด็นหนึ่ง ซึ่งอาจจะต่างจากความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัดอื่น ดังที่ สถาบันภาษาอังกฤษ (2551) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ข้อมูลไว้ว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ และการวัดประเมินผลทางภาษา ถึงแม้ข้อมูลดังกล่าวมิได้ระบุถึงปัญหาในเรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ในความเป็นจริงแล้วการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้สอนจะต้องวางแผนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรในแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ที่ข้อมูลดังกล่าวมิได้สะท้อนให้เห็นในเชิงปัญหานั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการส่วนใหญ่ต้องเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน ทำให้ความต้องการดังกล่าวไม่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดเมื่อเทียบกับความต้องการของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

2. ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ ที่แสดงความเห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมาก โดยมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในงานวิจัยเรื่องนี้ มีขั้นตอนการพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพความต้องการประเด็นเนื้อหาในการเข้ารับการศึกษา 2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม และตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3) การใช้หลักสูตรฝึกอบรม

และ 4) การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ทั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Taba (1962) ที่ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ความต้องการ (diagnosis of needs) 2) ขั้นตอนกำหนดจุดมุ่งหมายหลังการวิเคราะห์ความต้องการ (formulation of objectives) 3) ขั้นตอนเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of content) 4) ขั้นตอนจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (Organization of content) 5) ขั้นตอนคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Selection of learning experiences) 6) ขั้นตอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of learning experiences) และ 7) ขั้นตอนกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of what to evaluate and of the ways and means of doing it) โดยผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นฐานคิดในการกำหนดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในงานวิจัยเรื่องนี้ ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวสอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในงานวิจัยของ ระพีพรรณ เจริญทัศนศิริ (2545) ซึ่งพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การสอนวิชาภาษาอังกฤษ-โครงการในระดับมัธยมศึกษา สำหรับครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีขั้นตอนคือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการสร้างหลักสูตร 2) การสร้างหลักสูตรภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีองค์ประกอบ คือ จุดมุ่งหมายเนื้อหาวิธีการฝึกอบรม อุปกรณ์และสื่อการวัดผลประเมินผล 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการวิจัยหลักสูตรฝึกอบรมของ นพแก้ว ณ พัทลุง (2550) ที่ได้ทำการศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง "การวิจัยในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ" สำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าว มีขั้นตอน การพัฒนา คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การจัดทำหลักสูตร การตรวจสอบหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และประเมินผล การทดลองใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาขั้นตอนการพัฒนา

หลักสูตรฝึกอบรมในงานวิจัยเรื่องนี้ ดังที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดการจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ (systematic approach to training) โดยมีการพิจารณาถึงหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของการฝึกอบรมโดยเป็นไปตามกระบวนการที่มี "ปัจจัยนำเข้า" (input) ซึ่งได้แก่ สภาพความต้องการประเด็นเนื้อหาในการเข้ารับการฝึกอบรมของกลุ่มเป้าหมาย มี "กระบวนการ" (process) ซึ่งได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม อันประกอบด้วย การวางแผน การตรวจสอบเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การวางโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม จัดเตรียมสื่อและเครื่องมือประกอบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม จนทำให้มี "ผลที่ออกมา" (output) ซึ่งได้แก่ เอกสารหลักสูตรฝึกอบรม และมี "ข้อมูลย้อนกลับ" (feedback) ซึ่งได้แก่ ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมด้านความเหมาะสมและสอดคล้องขององค์ประกอบในหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งทุกกระบวนการที่กล่าวมาเป็นการกระทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ นอกจากนี้ ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าว ยังเป็นไปตามแนวคิดกระบวนการจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ 6 ขั้นตอน ของ ชูชัย สมิทธิไกร (2542, 30-34) ที่กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการฝึกอบรม อย่างเป็นระบบไว้ดังนี้ **ขั้นตอนที่ 1:** วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนแรกของการจัดการฝึกอบรม อย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม ประกอบด้วย การวิเคราะห์สามประการคือ 1) การวิเคราะห์องค์กร เป็นการตรวจสอบเป้าหมายขององค์กร ซึ่งจะช่วยกำหนดทิศทางและการวางแผนการฝึกอบรม 2) การวิเคราะห์ภารกิจ คือการวิเคราะห์ภารกิจซึ่งผู้เข้ารับการอบรมจะต้องปฏิบัติภายหลังการฝึกอบรม การวิเคราะห์นี้ทำให้ทราบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องทำอะไร อย่างไร เพราะเหตุใด และยังบ่งบอกถึงความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จะต้องมีความรู้ ทักษะและความสามารถ อย่างไรบ้าง ข้อมูลส่วนนี้นำไปสู่

การออกแบบหลักสูตรและเนื้อหาของการฝึกอบรม

3) การวิเคราะห์บุคคล การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ จะช่วยให้ทราบว่าผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมในส่วนที่เกิดประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม **ขั้นตอนที่ 2** : กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ความต้องการในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งจัดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่นำมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม อันเปรียบเสมือนเข็มทิศสำหรับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และเป็นแนวทางการประเมินผลการฝึกอบรม **ขั้นตอนที่ 3** : คัดเลือกและออกแบบโครงการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้รับการอบรมมีการเรียนรู้ และการพัฒนาตามที่วัตถุประสงค์กำหนดไว้ **ขั้นตอนที่ 4** : สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินผล โดยเกณฑ์ที่สร้างขึ้นนั้นได้อิงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ **ขั้นตอนที่ 5** : จัดการฝึกอบรมตามขั้นตอนของการดำเนินการฝึกอบรมตามแผนที่กำหนดไว้ และ **ขั้นตอนที่ 6** : ประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวส่งผลให้ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก อันส่งผลให้หลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณค่า อีกทั้งยังสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

3. จากผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมพบว่า ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ในระดับดีมาก และครูที่เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับดีนั้น น่าจะเป็นเพราะ หัวข้อ และเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมตรงตามความสนใจและความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบกับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้จากวิทยากร และความสมบูรณ์ชัดเจนของเอกสาร สื่อการฝึกอบรม จึงทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความตั้งใจในการเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ ของหลักสูตรฝึกอบรมทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งนี้ จากผลการวิจัยพบข้อสังเกตว่า การเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้ และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความเหมาะสมสอดคล้องระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าในประเด็นการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้นี้น่าจะเป็นเพราะครูที่เข้ารับการฝึกอบรมยังมีความสับสนระหว่าง การเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กับการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้มีการระบุพฤติกรรมการวัดที่ไม่ชัดเจน ส่วนในเรื่องการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้นี้น่าจะเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นเรื่องใหม่สำหรับครูผู้สอนที่เข้ารับการฝึกอบรม ทำให้การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเฉพาะในขั้นฝึก (practice) ยังไม่สามารถสะท้อนให้เห็นการฝึกด้วยกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างชัดเจน ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งพบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.05 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 เพียงเล็กน้อยนี้ อาจเป็นเพราะจำนวนเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมในหัวข้อการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ยังน้อยเกินไป จึงทำให้ระยะเวลาที่ใช้ในกระบวนการฝึกอบรมส่งผลต่อระดับความพึงพอใจ โดยเฉพาะจำนวนเวลาในการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ ซึ่งสัมพันธ์กับข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดที่ครูผู้สอนสะท้อนให้เห็นว่าจำนวนเวลาในการฝึกอบรมน้อยเกินไป น่าจะเพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมเป็น 3 วัน

4. จากการนิเทศติดตามกรณีศึกษาครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ครูผู้สอน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ซึ่งสังเกตได้จากครูผู้สอนสามารถกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเลือกเนื้อหา เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ได้สอดคล้องกัน นอกจากนี้ยังสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวการสอน

ภาษาเพื่อการสื่อสารได้หลากหลายมากขึ้น และกิจกรรมที่ฝึกก็สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร 5 ประการ ตามแนวคิดของ Johnson (1982) ซึ่งประกอบด้วย หลักการถ่ายโอนข้อมูล (The information transfer principle) หลักการช่องว่างข้อมูล (The information gap principle) หลักการต่อเติมข้อมูล (The jigsaw principle) หลักการพึ่งพาอาศัย (The task dependency principle) และหลักการตรวจสอบเนื้อหา (The correction for content principle) มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการสอบถามความเห็นของครูผู้สอนทั้ง 2 คน พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งของตน เนื่องจากได้รับการชี้แนะแนวทางจากผู้วิจัยในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกก่อน ทำให้มีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนสอดคล้องกับหลักการฝึกอบรมของ Sparks and Holsley (1989) ที่เสนอว่าการฝึกอบรมจะต้องมีกระบวนการติดตามผลเพื่อให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนหลังจากการฝึกอบรม และจากการที่ผู้วิจัยจัดประชุมครูผู้สอนเพื่อร่วมกันกำหนดกรอบแนวทาง กำหนดขอบข่ายหน่วยการเรียนรู้ ที่นำไปสู่การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างเป็นระบบ ร่วมกับการออกนิเทศ สังเกตการสอนของครูผู้สอนและให้การชี้แนะแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ กระบวนการที่ผู้วิจัยและครูผู้สอนได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผนและร่วมเรียนรู้ ดังกล่าวส่งผลให้ครูผู้สอนมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีระบบเป็นขั้นตอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ มีขั้น presentation, practice และ production ส่งผลให้สามารถจัดลำดับการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสามารถบริหารเวลาได้เหมาะสม นอกจากนี้ยังสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลาย น่าสนใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังได้อย่างชัดเจน จากผล

การวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานในลักษณะที่ต้องบูรณาการความร่วมมือ ดังเช่นกระบวนการที่ผู้วิจัยใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากครูผู้สอนที่เข้ารับการฝึกอบรมในการนำความรู้ ทักษะที่ได้จากการเข้ารับการฝึกอบรมไปใช้ โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นิเทศติดตามนั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลให้การบูรณาการความร่วมมือในการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย การมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน มีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน มีการดำเนินงานร่วมกัน และมีการร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล พรพิรชนม์ (2549, 31) ที่ได้สรุปไว้ว่า องค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลให้การบูรณาการความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1) ความเข้าใจอย่างถูกต้องชัดเจน (understanding) ในโครงการที่ตนเองมีส่วนร่วม รวมถึงเข้าใจบทบาทของตนต่อโครงการนั้น 2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน (setting goal) ทำให้มองเห็นภาวะการปฏิบัติงานและจุดหมายปลายทางที่ร่วมกันกำหนด 3)การกำหนดมติการดำเนินงานร่วมกัน (making commitment) ซึ่งเปรียบเสมือนการทำสัญญาะหว่างกันเพื่อนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของโครงการร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น (active participation) ตามบทบาทหน้าที่ของตนในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน และ 5) การร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงาน (evaluation) ในทุกขั้นตอนเพื่อช่วยแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้น และเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานต่อไป ดังนั้น องค์ประกอบในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและครูผู้สอนที่กล่าวมาจึงเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

สรุป

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเชิงระบบ โดยมีการศึกษาสภาพความ

ต้องการการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากนั้น จึงสร้างเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมตามสภาพความต้องการ และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษประเมินคุณภาพ จากนั้น จึงใช้หลักสูตรฝึกอบรม และเมื่อการฝึกอบรมเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมโดยประเมินความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ประเมินคุณภาพการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการฝึกอบรม ภายหลังจากการฝึกอบรมผู้วิจัยได้ทำการนิเทศติดตามผลครูผู้สอนในด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยพบว่ากระบวนการดังกล่าว ช่วยให้ครูที่ผ่านการฝึกอบรมมีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนและกล้าใช้ภาษาในการสื่อสารมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องนี้ไปใช้และให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ครูผู้สอนที่เข้ารับการฝึกอบรมควรมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียนในระดับดี
2. ระหว่างการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ผู้ฝึกอบรมควรเตรียมสื่อสำหรับการฝึกปฏิบัติออกแบบกิจกรรมเพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย เช่น สื่อรูปภาพสถานที่ ภาพสิ่งของ ภาพบุคคล หรือสื่อของจริง เช่น แผนที่ แผนที่ผัง แผนภูมิแสดงข้อมูล เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกใช้สื่อเหล่านั้นในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้นำไปใช้ควรเพิ่มเวลาในส่วนของภาคปฏิบัติ เพื่อให้ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมมีโอกาสได้ฝึกการออกแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร อาจจัดเป็นกิจกรรมกลุ่มก่อน จากนั้นจึงนำเสนอผลงานกลุ่ม แล้วร่วมกันอภิปรายและรับฟังข้อเสนอแนะ แล้วจึงให้ฝึกออกแบบกิจกรรมเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา การนำหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัด 5 จังหวัดภาคใต้ ไปใช้ในต่างบริบท โดยศึกษากับครูที่ไม่ได้สังกัดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
2. ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องอื่น ๆ สำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยทำการศึกษาลำรวจสภาพความต้องการ หรือความจำเป็นในการพัฒนาครูเหล่านั้นเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือ การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ชูชัย สมितिไกร. (2542). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพเก้า ณ พัทลุง. (2550). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง "การวิจัยในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ" สำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ์. (2534). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์.
- พรพิมล พรพิรชนม์. (2549). การพัฒนาหลักสูตร AP Course สำหรับการเข้าเรียนในคณะวิทยาการ

- จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา : กรณีศึกษาหลักสูตร AP Course วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ระพีพรรณ เจริญทัศนศิริ. (2545) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษเรื่องการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาสำหรับครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันภาษาอังกฤษ. (2551). ประวัติความเป็นมาสถาบันภาษาอังกฤษ. (online). Available :http://www.englishobec.net/index.php?option=com_content&task=view&id=33&Itemid=70. สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2551.
- อะห์หมัด สาและ, รอสนี และนูรีเยาะ (2550, 5 มกราคม). ครูโรงเรียนลำหยัง ครูโรงเรียนพัฒนาวิทยา และครูโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ, สัมภาษณ์.
- Fuchsen, M. (1989). Starting language early: A rationale. *Flesnews*, 3(1), 6-7.
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development : Theory and Practice. Hardcover** :Harcourt College Pub.
- Johnson, K. (1982). **Communicative Syllabus Design and Methodology**. Oxford: Pergamon Press.
- Sparks and Horsley (1989). Five Models of Staff Development for Teachers. **Journal of Staff Development**, 10, 40-47.
- Widdowson, H.G. (1979). Design Principles for a Communicative Grammar. in C.J. Brumfit (ed). p.p.41-49. **ELT Document :124 The Practice of Communicative Teaching**. Oxford: Pergamon.